



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. v právní věci žalobce: **JUDr. J. V.**, zastoupený Mgr. Jířím Pernicou, advokátem se sídlem Bratislavská 12, Brno, 602 00, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**, Pplk. Sochora 27, Praha 7, 170 00, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 6. 2006, č. j. 15/06/SŘ-OSČCJ07748/06UOOU, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 6. 2009, č. j. 5 Ca 189/2006 - 41,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 6. 2009, č. j. 5 Ca 189/2006 - 41 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadl výše uvedený rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 12. 6. 2006, č. j. 15/06/SŘ-OSČCJ07748/06UOOU. Tímto rozhodnutím byl zamítnut rozklad stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů jako správního orgánu prvního stupně ze dne 21. 4. 2006 zn. 15/06/SŘ-OSCCJ03630/06UOOU o uložení pokuty ve výši 2000 Kč za porušení povinnosti dle §13c odst. 1 písm. c) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“). Stěžovatel porušil citované ustanovení tím, že v souvislosti se zastupováním účastnice - žalobkyně v řízení před Okresním soudem v Blansku vedeném pod sp.zn. 4 C 379/2005 pro účely podání využíval bez souhlasu rodná čísla žalovaných, čímž spáchal správní delikt dle §17e odst. 1 písm. b) zákona o evidenci obyvatel.

Kasační stížnost podal stěžovatel z důvodu nesprávného právního posouzení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V kasační stížnosti namítal, že rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 36/2008 -77, ze dne 16. 7. 2008, na který odkázal v rozsudku městský soud, řešil zcela zjevně odlišnou situaci. Jednak řešil osobu exekutora, jenž je v exekučním řízení nositelem veřejné moci a disponuje rozsáhlými pravomocemi, jednak šlo o usnesení exekutora, nikoliv o pouhou soukromoprávní žalobu podanou toliko soudu a určenou samotným účastníkům, nositelům rodných čísel. S tím dle stěžovatele souvisí i další podstatná odlišnost, a to ta, že exekutor získal z titulu výkonu veřejné moci v případě tohoto rozhodnutí informace o rodném čísle z informačního systému MV, kdy na tyto případy dopadají zvláštní povinnosti exekutora dané § 13c zákona č. 133/2000 Sb., resp. § 33, 33a exekučního řádu. V daném případě byl tedy posuzován rozpor postupu exekutora s těmito ustanoveními, jež jsou od ustanovení relevantních v této věci odlišná.

Nejvýznamnější odlišnost spočívá v tom, že exekutor v souvislosti s přípravou dražby spoluvlastnického podílu povinného vydal usnesení o ceně nemovitosti, v němž označil povinného rodným číslem, a které následně zveřejnil na svých internetových stránkách. Tím dle správního orgánu porušil povinnosti správce podle § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb.

Je zde zřejmý kvalitativní rozdíl v jednání žalobce jako exekutora, jež bylo posuzováno ve výše citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu. V nyní projednávané věci stěžovatel rodná čísla rozhodně nezveřejnil – šlo o podání určené toliko státnímu orgánu České republiky, kterým je Okresní soud v Blansku. I zaměstnanci tohoto orgánu mají ve vztahu k obdržným informacím povinnost mlčenlivosti a v daném případě skutečně nešlo o nic jiného, než o co možná nejpresnější identifikaci účastníků tak, aby tato identifikace v případě kladného výsledku řízení splňovala i identifikační požadavky právních předpisů na úseku vedení katastru nemovitostí.

Stěžovatel je přesvědčen, že se nedopustil využívání rodného čísla a v této souvislosti plně odkazuje na výše podrobně rozvedenou argumentaci.

Stěžovatel dále nesouhlasí s názorem městského soudu, dle kterého ve věci nebyl dán konkludentní souhlas nositelů rodných čísel, když souhlas s použitím rodného čísla je nutno mít pro každý určitý účel. Dle stěžovatele konkludentní souhlas nositelů rodných čísel právě v řízeních o určení vlastnického práva k nemovitostem předpokládat lze. Katastrální úřady vyžadují u zápisů do KN jako identifikační údaj i údaj o rodném čísle, který poskytují účastníci katastrálního řízení úřadům zcela dobrovolně a svobodně s tím, že tento je potom obsažen ve všech výpisech. Tato situace je dána i v projednávané věci. V řízení před okresním soudem lze vyvozovat výše uvedený konkludentní souhlas pana B. a paní Š. Navíc sám pan R. B. se v uvedeném řízení dobrovolně označoval také i svým rodným číslem.

K argumentaci městského soudu, že stěžovatel nebyl povinen identifikovat v žalobě účastníky rodnými čísly, stěžovatel opakovaně zdůrazňuje, že se jedná o řízení o určení vlastnického práva k nemovitostem. Rozhodnutí soudu v tomto řízení je podkladem pro zápis do KN, pro který je identifikace účastníků rodnými čísly vyžadována.

Obecný soud v občanskoprávním řízení tzv. sporném, není povinen, ale ani oprávněn, jakkoliv žalobní petit upravovat, když toto oprávnění náleží pouze žalobci dle § 95 o. s. ř. Stěžovateli není možné klást za vinu, pokud se snaží vyhovět stále platnému a účinnému znění

právních předpisů na úseku vedení katastru nemovitostí. Názor městského soudu se jeví v této věci jako ryze akademický, odtržený od reality a nerespektující § 95 o. s. ř.

Jako velmi podstatná se dle stěžovatele jeví i úprava zákona č. 7/2009 Sb. Jde o tzv. velkou novelu občanského soudního řádu, účinnou již v době rozhodování správního soudu. Tato novela totiž do § 79 odst. 1 o. s. ř. zavádí již výslovnou povinnost účastníků občanského soudního řízení, když ve větě druhé uvádí, že návrh na zahájení řízení musí obsahovat též jméno, příjmení, bydliště, popřípadě rodná čísla účastníků. Správní soud však text této novely nevzal vůbec v potaz. Jeho právní závěr je v ostrém rozporu s tímto zákonným ustanovením, a tudíž je zjevně nezákonný.

Stěžovatel taktéž brojí proti závěru městského soudu o tom, že čl. II zákona č. 53/2004 Sb., se vztahuje pouze na osoby, jež využívaly rodná čísla k datu účinnosti tohoto zákona, nikoli po něm. Dle stěžovatele je z textu citovaného ustanovení zřejmé, že využívání rodných čísel do 31. 12. 2005 se nepovažuje za neoprávněné nakládání s rodným číslem. Tento výklad je navíc podporován logickým výkladem „a maior ad minus“. Pokud se „amnestie“ dle citovaného ustanovení vztahuje na osoby, které využívají rodná čísla rozsáhlým způsobem, a to již od účinnosti tohoto zákona do 31. 12. 2005, tím spíše se musí vztahovat i na ojedinělé užití rodného čísla před datem 31. 12. 2005.

Navíc stěžovatel v žalobě namítal, že se žalovaný s argumentací ohledně zákona č. 53/2004 Sb., kterou uplatnil ve správním řízení, nevypořádal a jeho rozhodnutí je tudíž nepřezkoumatelné. Tuto nepřezkoumatelnost nemůže již v žádném případě zhojit soud, pokud se s argumentací stěžovatele ohledně tohoto zákona vypořádal v odůvodnění svého rozhodnutí. Naopak tím i soud zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností.

Stěžovatel navrhl napadený rozsudek zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil dne 7. 9. 2009. Uvedl, že zákon o evidenci obyvatel nepožaduje naplnění znaku systematickosti jednání. Při výkladu tohoto zákona je na místě využití definic zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“), nicméně tento předpis se použije pouze subsidiárně a nelze na jeho základě dovozovat znak správního deliktu (systematickost), který zákonem o evidenci obyvatel předvídan není.

Zpracování rodných čísel, popř. jakýchkoliv dalších údajů v katastru nemovitostí nelze považovat za konkludentní souhlas s dalším využíváním těchto údajů ze strany třetích osob, ani v rámci soudních sporů souvisejících s katastrální agendou. Souhlasem s využitím rodného čísla, které je nepochybně osobním údajem dle § 4 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů, je nutno s ohledem na absenci zvláštní úpravy rozumět souhlas se zpracováním osobních údajů podle § 4 písm. n) a § 5 odst. 4 zákona o ochraně osobních údajů, tedy právní úkon vázaný mj. na konkrétní účel zpracování. Dovožovat z evidence rodných čísel v katastru nemovitostí anebo z jeho veřejného charakteru konkludentní souhlas s využitím tohoto údaje k jiným účelům není dle názoru žalovaného přípustné. Obdobně nelze bez dalšího vyvodit souhlas nositele rodného čísla s jeho využitím ze skutečnosti, že se sám tímto údajem identifikuje. Ostatně v daném případě bylo správní řízení vedeno na základě stížnosti jedné z dotčených osob, což dokládá, že s postupem stěžovatele tyto osoby nesouhlasily.

Článek II. části první zákona č. 53/2004 Sb., kterým se mění některé zákony související s oblastí evidence obyvatel, resp. přechodné ustanovení upravující účinnost tohoto zákona se vztahuje pouze na ty, kdo ještě před účinností zákona (tedy před 1.4.2004) vedli evidenci osob

založenou na rodných číslech. Toto přechodné ustanovení se však v žádném případě nepoužije na ty, kteří rodná čísla „nově“ použijí po účinnosti zákona č. 53/2004 Sb. Existence zápisu do ČAK nehraje v této souvislosti žádnou roli.

Praxe soudů, pokud vyžadují identifikaci osob také rodným číslem, není správná. Názor, že v rámci řízení vedeného podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, neukládá ani tento ani jiný relevantní právní předpis povinnost identifikace účastníků rodnými čísly, ostatně potvrdil i Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí č. j. 1 As 36/2008 - 77 ze dne 16. 6. 2008, kdy konstatoval, že rodné číslo neslouží k identifikaci účastníka řízení v rozhodnutí při provádění exekuce. Tím spíše nelze dle žalovaného považovat rodné číslo za nezbytné pro návrh na zahájení řízení. Rodné číslo je dle žalovaného nutno vnímat jako jedinečný identifikátor fyzické osoby, zřízený primárně pro účely veřejné správy, a zákon o evidenci obyvatel mu proto přiznává zvláštní ochranu. Využití tohoto údaje je tak možné pouze v některé z taxativně vyjmenovaných situací podle § 13c odst. 1 tohoto zákona, z nichž však na projednávanou věc nelze žádnou aplikovat.

Závěrem žalovaný uvedl, že situace, kdy jsou rodná čísla veřejně dostupná a současně platí přísná pravidla pro jejich využívání, není optimální, povinnosti uložené zákonem o evidenci obyvatel je však nutno dodržovat i za těchto okolností. Také s ohledem na tento stav byla v daném případě uložena sankce zcela při dolní hranici zákonné sazby.

Dle žalovaného lze odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 36/2008 - 77 ze dne 16. 6. 2008 na projednávanou věc použít, neboť nebylo hlavním důvodem tam vysloveného názoru zveřejnění rodného čísla v usnesení exekutora, ale právě nadbytečnost uvedení rodného čísla v tomto usnesení. Zveřejnění rodných čísel širšímu okruhu osob není znakem skutkové podstaty deliktu dle § 17e odst. 1 písm. b) zákona o evidenci obyvatel.

Dle žalovaného nelze § 79 odst. 1 o. s. ř. vykládat jako povinnost označovat účastníky rodnými čísly, nýbrž o možnost. Žalovaný považuje kasační stížnost za nedůvodnou a navrhl, aby ji Nejvyšší správní soud zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.).

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v rozsahu uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) „s. ř. s.“ namítá, že závěr soudu o tom, že se dopustil správního deliktu dle § 17e odst. 1 písm. b) zákona o evidenci obyvatel, je nesprávný. V této souvislosti stěžovatel napadá výklad § 13a písm. a) učiněný městským soudem v napadeném rozsudku, stejně jako odkaz soudu na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2008, č. j. 1 As 36/2008 - 77.

Městský soud v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že pokud stěžovatel v soudním sporu označil účastníky protistrany rodnými čísly, naplnil skutkovou podstatu jiného správního deliktu dle § 13c odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel, přičemž pojem „zpracování jiným způsobem“ obsažený v § 13a písm. g) zákona o evidenci obyvatel vyložil jako „šíření“ údaje

o rodném čísle získaného nikoliv od jeho nositele s jeho souhlasem, nýbrž z jiného zdroje např. úřední listiny. Přitom odkázal na obdobný výklad pojmu zpracování ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., učiněný Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 16. 7. 2008, č. j. 1 As 36/2008 - 77, v němž tento soud konstatoval, že pokud žalobce (soudní exekutor) v usnesení o ceně nemovitosti označil povinného rodným číslem, a toto usnesení následně zveřejnil na svých internetových stránkách, šířil údaj o rodném čísle dále, tj. zpracoval osobní údaj.

Nejprve Nejvyšší správní soud posoudil námitku stěžovatele, že na jeho právní věc nelze použít rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 36/2008 - 77 ze dne 16. 6. 2008.

Ve věci Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 36/2008 přezkoumával tento soud rozsudek Městského soudu v Praze vydaný v řízení, jehož předmětem bylo rozhodnutí správního orgánu, v němž správní orgán dospěl k závěru, že fyzická osoba podnikající podle zvláštních právních předpisů (soudní exekutor), porušila povinnost, kterou jí ukládá § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, čímž spáchala delikt podle § 45 odst. 1 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb., a za tento tzv. jiný delikt jí byla uložena pokuta ve výši 8000 Kč.

V této právní věci přezkoumává Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze vydaný v řízení, jehož předmětem bylo rozhodnutí správního orgánu, v němž dospěl správní orgán k závěru, že fyzická osoba podnikající podle zvláštních právních předpisů (advokát), v souvislosti se zastupováním žalobkyně v soudním řízení sp. zn. 4 C 379/2005 vedeném Okresním soudem v Blansku využívala, jako správce osobních údajů podle § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, pro účely podání rodná čísla žalovaných (v uvedeném řízení) M. Š. a R. B., čímž porušila povinnost stanovenou v § 13c odst. 1 písm. c) zákona č. 133/2000 Sb., tedy využívala rodná čísla bez souhlasu jejich nositelů, a tím spáchala správní delikt podle § 17e odst. 1 písm. b) zákona č. 133/2000 Sb., neboť neoprávněně využívala rodná čísla, za což jí byla v souladu s § 17e odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb., uložena pokuta 2000 Kč, a dále jí byla podle § 79 odst. 5 správního řádu uložena povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1000 Kč.

I když v obou případech byl správním orgánem vytýkán nesprávný postup ve vztahu k rodným číslům fyzických osob, je mezi oběma případy podstatný rozdíl.

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, podle svého § 1 v souladu s právem Evropské unie, mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, a k naplnění práva každého na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromí upravuje práva a povinnosti při zpracování osobních údajů a stanoví podmínky, za nichž se uskutečňuje předání osobních údajů do jiných států. Podle § 4 písm. e) citovaného zákona, se pro účely tohoto zákona rozumí zpracováním osobních údajů jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky. Zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace, a podle písm. j) správcem každý subjekt, který určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování a odpovídá za něj. V Hlavě VII citovaný zákon upravuje sankce a v § 45 odst. 1 stanoví, že právnická osoba nebo fyzická osoba podnikající podle zvláštních předpisů se jako správce nebo zpracovatel dopustí správního deliktu v případech uvedených pod písmeny a) až i) a za správní delikt podle tohoto odstavce se jí uloží pokuta do výše 5 000 000 Kč ; podle odst. 2 se právnická osoba jako správce nebo zpracovatel

dopustí správního deliktu tím, že při zpracování osobních údajů některým ze způsobů podle odstavce 1 a) ohrozí větší počet osob svým neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života, nebo b) poruší povinnosti pro zpracování citlivých údajů (§ 9) a za tento správní delikt podle odstavce 2 se jí uloží pokuta do výše 10 000 000 Kč.

Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), v § 3 odst. 1 stanoví, že evidence obyvatel je vedena v informačním systému evidence obyvatel (dále jen "informační systém"), jehož správcem je ministerstvo. Tento informační systém je informačním systémem veřejné správy podle zvláštního zákona. Zákon stanoví, kdo je zpracovatelem údajů uvedených v informačním systému pro ministerstvo, kdo je uživatelem, a v § 8 stanoví, že ministerstvo, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností poskytují údaje z informačního systému v rozsahu nezbytně nutném a za podmínek stanovených tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem. Údaje z informačního systému mohou poskytovat i způsobem umožňujícím dálkový přístup, pokud tak stanoví zvláštní právní předpis. Dále pak, že subjekty, které získávají osobní údaje z informačního systému podle zvláštního právního předpisu,

a) nejsou oprávněny k jejich shromažďování, předávání a využívání mimo působnost stanovenou v tomto předpisu,

b) jsou povinny zajistit ochranu dat před náhodným nebo neoprávněným přístupem nebo zpracováním.

Podle § 13 odst. 7 zákona rodné číslo je oprávněna užívat nebo rozhodovat o jeho využívání v mezích stanovených zákonem (dále jen "nakládat s rodným číslem") výlučně fyzická osoba, které bylo rodné číslo přiděleno (dále jen "nositel rodného čísla"), nebo její zákonný zástupce; jinak lze rodné číslo využívat jen v případech stanovených v § 13c tohoto zákona. Podle odst. 1 tohoto ustanovení, rodná čísla lze využívat jen a) jde-li o činnost ministerstev, jiných správních úřadů, orgánů pověřených výkonem státní správy, soudů, vyplývající z jejich zákonem stanovené působnosti, nebo notářů pro potřebu vedení Centrální evidence závětí, b) stanoví-li tak zvláštní zákon, nebo c) se souhlasem nositele rodného čísla nebo jeho zákonného zástupce.

Podle § 13a písm. g) zákona pro účely tohoto zákona se rozumí využíváním rodných čísel jejich shromažďování, vedení nebo zpracování jiným způsobem.

V § 17e odst. 1 zákon stanoví, že jiného správního deliktu se dopustí právnická osoba, která

a) neoprávněně nakládá s rodným číslem (§ 13 odst. 7), nebo

b) neoprávněně využívá rodná čísla (§ 13c odst. 1),

a v odst.2, že za správní delikt podle odstavce 1 písm. a) lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč a za správní delikt podle odstavce 1 písm. b) pokutu do 10 000 000 Kč,

a v odst. 3, že dopustí-li se fyzická osoba, která je podnikatelem, při výkonu své podnikatelské činnosti nebo v přímé souvislosti s ní jednání uvedeného v odstavci 1, posoudí se její jednání podle odstavce 1 a uloží pokuta podle odstavce 2.

Z uvedeného přehledu vyplývá, že oba zákony obsahují ustanovení o odpovědnosti za tzv. jiné správní delikty mimo jiné fyzických osob podnikatelů. Pokud stěžovatel namítal odlišnost věci projednávané Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 1 As 36/2008, na jejichž závěry městský soud poukázal, lze s ním souhlasit. Předmětem kasační stížnosti byl v odkazované věci nikoli správní delikt dle zákona o evidenci obyvatel, nýbrž správní delikt dle § 45 odst. 1 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb.

Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel byl shledán vinným z jiného správního deliktu, spočívajícího v neoprávněném využívání rodných čísel dle § 17e odst. 1 písm. b) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel. Tohoto protiprávního jednání se měl dopustit tím, že „využil“ rodná čísla, aniž pro to existoval některý ze zákonných důvodů, zakotvených v § 13c odst. 1 cit. zákona. Zákonnou definici pojmu „využívání rodných čísel“ obsahuje § 13a

písm. g) cit. zákona, podle něhož se jím rozumí jejich shromažďování, vedení nebo zpracování jiným způsobem.

K tomu soud nejprve uvádí, že výše citovaná ustanovení byla do zákona č. 133/2000 Sb. doplněna až novelou provedenou zákonem č. 53/2004 Sb. Jak plyne z důvodové zprávy k návrhu této novely (viz Parlament ČR, Poslanecká sněmovna, 2003, IV. volební období, tisk č. 259, in: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=6465>), důvodem jeho podání byla harmonizace vnitrostátní úpravy se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 95/46/ES ze dne 24. 10. 1995 (dále „Směrnice“): *„Navrhovaná úprava sleduje účel přenést do zákona základní zásady stanovené Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 94/46/EC z 24. října 1995 o ochraně jednotlivců s ohledem na zpracování osobních údajů a volný pohyb těchto údajů, a to ve vztahu k užívání rodného čísla jako jedinečného osobního identifikátoru s větším počtem vypovídacích hodnot (datum narození, pohlaví).“*

Je proto zřejmé, že výklad citované zákonné úpravy je nutno provést eurokonformním způsobem, tj. v souladu s uvedenou směrnicí. V tomto směru je třeba vycházet z toho, že podle čl. 2 písm. b) cit. Směrnice je *„zpracováním osobních údajů jakýkoli úkon nebo soubor úkonů s osobními údaji, které jsou prováděny pomocí či bez pomoci automatizovaných postupů, jako je shromažďování, zaznamenávání, uspořádávání, uchovávání, přizpůsobování nebo pozměňování, vyhledávání, konzultace, použití, sdělení prostřednictvím přenosu, šíření nebo jakékoli jiné zpřístupnění, srovnání či kombinování, jakož i blokování, výmaz nebo likvidace“*.

Relevantní otázkou, kterou musí zdejší soud vyřešit, je proto vyhodnocení, zda v daném případě uvedení rodných čísel na podání k soudu je pojmově podřaditelné pod definici zpracování obsaženou v citovaném ustanovení Směrnice. Je totiž zřejmé, že tato definice pokrývá i zpracování rodných čísel jiným způsobem vymezeným v ustanovení § 13a písm. g) zákona č. 133/2000 Sb.

V tomto směru má soud za postaveno najisto (a nebylo to ostatně zpochybněno ani městským soudem ani žalovaným), že výše popsané označení účastníků protistrany rodnými čísly stěžovatelem, tedy použitím jejich rodných čísel, bylo v podstatě nahodilé a jeho účelem byla přesná identifikace fyzických osob v občanskoprávním řízení o určení vlastnictví nemovitosti. Nejednalo se o zveřejnění těchto osobních údajů a zjevně se nejednalo o shromažďování, zaznamenávání, uspořádávání, uchovávání těchto osobních údajů, nýbrž o jejich uvedení v podání k soudu, tedy ke státnímu orgánu, který bezpochyby je oprávněn v souladu se svojí rozhodovací činností s nimi i nakládat. Stěžovatel je advokát zapsaný v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou (§ 4 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii), jehož místem podnikání podle zvláštních předpisů je jeho místo podnikání zapsané v seznamu advokátů (§ 13 odst. 1 zákona o advokacii). Stěžovatel je tedy fyzická osoba, která je podnikatelem. Stěžovatel jako advokát je oprávněn poskytovat právní služby (§ 2 odst. 1 písm. a) zákona o advokacii). Poskytováním právních služeb se rozumí zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajoba v trestních věcech, udělování právních porad, sepisování listin, zpracovávání právních rozborů a další formy právní pomoci, jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu (§ 1 odst. 2 zákona o advokacii). Advokát je při poskytování právních služeb nezávislý; je vázán právními předpisy a v jejich mezích příkazy klienta (§ 3 odst. 1 zákona o advokacii). Podle § 21 odst. 1 zákona o advokacii je advokát povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb.

Nejvyšší správní soud dodává, že z povahy věci nelze na projednávanou věc aplikovat další způsoby zpracování osobních údajů, definované Směrnicí, kterými jsou přizpůsobování nebo pozměňování, vyhledávání, konzultace, sdělení prostřednictvím přenosu, šíření nebo jakékoli jiné zpřístupnění, srovnání či kombinování, jakož i blokování, výmaz nebo likvidace.

Tyto případy se totiž týkají buď úpravy osobních údajů, k čemuž zde zjevně nedošlo, případně jejich šíření, což by však bylo splněno např. tehdy, pokud by stěžovatel předmětné údaje umístil do elektronické sítě, příp. pokud by je publikoval. Situace v daném případě je však zcela odlišná. Stěžovatel uvedl rodná čísla v doplnění návrhu na zahájení řízení podanému k soudu a v dalších podáních v tomto řízení, v němž předmětem bylo určení vlastnictví k nemovitostem. S takovým podáním kromě soudu a účastníků řízení nemá nikdo právo se seznámit.

Pro úplnost je vhodné dodat, že spornou právní otázku je třeba vidět rovněž v kontextu čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Podle tohoto ustanovení totiž *„každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.“* Z dikce tohoto ustanovení je rovněž zřejmé, že ochrana osobních údajů se týká neoprávněné manipulace s osobními údaji, jež musí dosáhnout určité intenzity. Jiná je proto situace soustavného shromažďování osobních údajů o fyzických osobách (např. rodná čísla), jejich zpracovávání, využívání třeba pro reklamní a marketingové účely, a to bez souhlasu dotčených osob, a zcela odlišně je třeba hodnotit nyní projednávaný případ, kdy stěžovatel označil z důvodu přesné identifikace rodnými čísly účastníky soudního řízení, která získal zcela legálním způsobem. Rodné číslo R. B. bylo uvedeno v listu vlastnictví č. 38 ze dne 2. 4. 2001, který mu poskytla jeho klientka a rodné číslo M. Š. bylo uvedeno v listu vlastnictví č. 38 ze dne 12. 12. 2003, který mu poskytl sám R. B. v příloze svého podání ze dne 19. 9. 2005, v němž se sám R. B. identifikoval mimo jiné svým rodným číslem. Rodná čísla obou byla ve spisu sp. zn. 4 C 379/2005 vedeném Okresním soudem v Blansku obsažena a podání stěžovatele obsahující rodná čísla R. B. a M. Š. v uvedeném řízení učiněná směřovala k soudu a jeho prostřednictvím k uvedeným osobám. Práva těchto osob na ochranu osobních údajů v daném případě nemohla být dotčena ani poškozena. Tento případ zjevně nelze považovat za rozporný se smyslem čl. 10 Listiny.

Nejvyšší správní soud poukazuje na rozsudek tohoto soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 7 Afs 27/2008 - 46, v němž tento soud uvedl: *„... je třeba také uvést, že zpravidla nelze považovat jednání pachatele deliktu za nebezpečné již jen proto, že je protiprávní, neboť typová nebezpečnost vyjádřená v zákonem stanovené skutkové podstatě nepostačí a je třeba věc konkretizovat a zkoumat, zda charakter a stupeň konkrétní nebezpečnosti daného jednání se vůbec nachází v hranicích typové nebezpečnosti dané ve znacích jeho skutkové podstaty. Lze si totiž představit případy, kdy porušení veřejného zájmu je zcela minimální a jedná se o jednání, které vzhledem ke konkrétním okolnostem nevykazuje daný stupeň společenské nebezpečnosti (materiální stránku deliktu). Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je přitom určován zejména závažností správního deliktu, kterou lze posoudit zejména s ohledem na způsob jeho spáchání a jeho následky, okolnosti, za nichž byl spáchán, na formu a míru zavinění za předpokladu, že zavinění je zákonným znakem deliktu, a v neposlední řadě též s ohledem na osobu pachatele a případné pobutky, které jej ke spáchání vedly.“* Závěry uvedené v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 7 Afs 27/2008 - 46, jsou použitelné i na tuto právní věc.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že v daném případě nebyla naplněna skutková podstata jiného správního deliktu ve smyslu ustanovení § 17e odst. 1 písm. b) zákona č. 133/2000 Sb. Městský soud chybně posoudil, že se stěžovatel dopustil deliktu ve smyslu citovaného ustanovení. Ve věci byl naplněn kasační důvod zakotvený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Městský soud je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.) a v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. října 2010

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu